

WYROK Z DNIA 7 WRZEŚNIA 2010 R.
SNO 34/10

Przewodniczący: sędzia SN Michał Laskowski.

Sędziowie SN: Józef Szewczyk (sprawozdawca), Dariusz Zawistowski.

Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny z udziałem sędziego Sądu Okręgowego – Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Sądu Okręgowego po rozpoznaniu w dniu 7 września 2010 r. sprawy sędziego Sądu Rejonowego w związku z odwołaniem Ministra Sprawiedliwości od wyroku Sądu Apelacyjnego – Sądu Dyscyplinarnego z dnia 12 kwietnia 2010 r., sygn. akt ASD (...)

1. utrzymał zaskarżony wyrok w mocy;
2. kosztami sądowymi postępowania dyscyplinarnego odwoławczego obciążył Skarb Państwa.

Uzasadnienie

Sędzia Sądu Rejonowego została obwiniona o to, że w dniu 22 lipca 2009 r., pełniąc funkcję sędziego Sądu Rejonowego w A., będąc referentem sprawy o sygn. akt VIII K 652/09, dopuściła się oczywistej i rażącej obrazy przepisów prawa materialnego i procesowego szczegółowo opisanych w uzasadnieniu wyroku Sądu Okręgowego z dnia 9 października 2009 r., sygn. akt XXIII Ka 807/09, a to:

- obrazy art. 343 § 7 k.p.k. w zw. z art. 335 k.p.k. poprzez orzeczenie innej kary niż złożył we wniosku prokurator,
- obrazy art. 43 § 3 k.k. polegającej na orzeczeniu wobec oskarżonej obowiązku zwrotu prawa jazdy, podczas gdy w toku postępowania przygotowawczego dokument ten został zatrzymany,
- obrazy art. 63 § 1 k.k. polegającej na błędnym zastosowaniu i błędnym zaliczeniu oskarżonej okresu rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie na poczet kary grzywny, podczas gdy prawidłowo ustalony okres rzeczywistego pozbawienia wolności należało zaliczyć na poczet kary ograniczenia wolności,
- obrazy art. 35 k.k. poprzez nieokreślenie obowiązku i wymiaru w stosunku miesięcznym orzeczonej wobec oskarżonej kary ograniczenia wolności,
- obrazy art. 70 § 2 k.k. poprzez dokonanie na jej podstawie zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności na błędny okres 2 lat, w sytuacji, gdy

powołany przepis nie dotyczy osoby oskarżonej, a sprawców młodocianych bądź recydywistów określonych w art. 64 § 2 k.k., zaś okres próby stanowiący tym przepisem wynosi od 3 do 5 lat,

- wyrok, jaki zapadł w sprawie, zawierał sprzeczność w swojej treści pomiędzy rozstrzygnięciami w zakresie wymiaru kary zasadniczej, uniemożliwiająca jego wykonanie (orzeczono karę ograniczenia wolności, a następnie zawieszono warunkowo wykonanie kary pozbawienia wolności), co stanowiło bezwzględną przyczynę odwoławczą określoną w art. 439 § 1 pkt 7 k.p.k., to jest o przewinienie służbowe określone w art. 107 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 98, poz. 1070 ze zm.).

Wyrokiem Sądu Apelacyjnego – Sądu Dyscyplinarnego z dnia 12 kwietnia 2010 r., sygn. akt ASD (...), obwiniana sędzia Sądu Rejonowego uznana została za winną zarzucanego jej przewinienia dyscyplinarnego, określonego w art. 107 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (zwanej dalej u.s.p.), z tym, że przyjmując, iż przewinienie to stanowi wypadek mniejszej wagi, na podstawie art. 109 § 5 cytowanej ustawy, Sąd odstąpił od wymierzenia kary.

Kosztami postępowania dyscyplinarnego obciążył Skarb Państwa.

Powyższy wyrok w całości na niekorzyść sędziego Sądu Rejonowego zaskarżył Minister Sprawiedliwości.

Na podstawie art. 438 pkt 3 k.p.k. w zw. z art. 128 u.s.p. zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

- błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego wyroku polegający na braku przyjęcia, że zachowanie obwinionej polegające na pośpiesznym i niestarannym sporządzeniu wyroku z dnia 22 lipca 2009 r. w sprawie sygn. akt VIII K 1442/09 Sądu Rejonowego w A., bez sprawdzenia zgodności poszczególnych rozstrzygnięć z ustalonymi okolicznościami faktycznymi oraz bez weryfikacji prawidłowości powołanych podstaw prawnych, przy nieuważnym wykorzystywaniu zapisanych w komputerze sformułowań użytych w poprzednio wydanym orzeczeniu, stanowiło uchybienie godności urzędu sędziego, albowiem doprowadzając do tego, że wymieniony wyrok zawierał rozstrzygnięcia w sposób oczywisty i rażąco naruszające przepisy prawa materialnego i procesowego, obwiniona uchybiła obowiązkowi szczególnej dbałości o merytoryczną i formalną poprawność wydawanych orzeczeń;
- błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia polegający na błędnym uznaniu, że przypisane obwinionej przewinienie jest przewinieniem mniejszej wagi w rozumieniu w art. 109 § 5 u.s.p.

Podnosząc powyższe zarzuty, autor odwołania wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku przez uznanie obwinionej za winną popełnienia przypisanego jej czynu z tym ustaleniem, że swoim zachowaniem obwiniona sędzia uchybiła godności sprawowanego urzędu przez pośpieszne i nieuważne sporządzanie wyroku z dnia 22 lipca 2009 r. w sprawie VIII K 1442/09 Sądu Rejonowego w A., bez sprawdzenia trafności poszczególnych rozstrzygnięć z okolicznościami faktycznymi oraz bez weryfikacji prawidłowości podawanych podstaw prawnych, przy nieuważnym wykorzystaniu zapisanych w komputerze sformułowań użytych w poprzednio wydanym orzeczeniu, dopuszczając się w ten sposób rażącego uchybienia obowiązkowi szczególnej dbałości o merytoryczną i formalną poprawność wydawanych orzeczeń, w konsekwencji czego dopuściła się oczywistego i rażącego naruszenia przepisów prawa materialnego i procesowego, to jest art. 343 § 7 k.p.k. w zw. z art. 335 k.p.k., art. 43 § 3 k.k., art. 63 § 1 k.k., art. 35 k.k. i art. 70 § 2 k.k., co stanowiło bezwzględłą przyczynę odwoławczą określoną w art. 439 § 1 pkt 7 k.p.k., a nadto przyjęcie, że przypisany obwinionej czyn nie stanowi przewinienia dyscyplinarnego mniejszej wagi i wymierzenie jej, na podstawie art. 109 § 1 pkt 1 powołanej ustawy, kary dyscyplinarnej upomnienia.

Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Sędzia Sądu Rejonowego nie została obwiniona o uchybienie godności urzędu sędziego, tylko o dopuszczenie się oczywistej i rażącej obrazy przepisów prawa materialnego i procesowego w wyroku Sądu Rejonowego w A., sygn. akt VIII K 652/09. Wprawdzie można podzielić zaprezentowany w odwołaniu pogląd, że nie ma teoretycznych przeciwwskazań do przyjęcia, że przewinienie służbowe polegające na oczywistej i rażącej obrazie prawa procesowego może jednocześnie stanowić uchybienie godności urzędu, jednakże w takiej sytuacji, ze względu na granice obwinienia oraz prawo do obrony materialnej, autor odwołania zgodnie z regułami procedury powinien wnioskować o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. Tymczasem Minister Sprawiedliwości domaga się zmiany wyroku przez dodatkowe ustalenie przez Sąd drugiej instancji, że swoim zachowaniem obwiniona uchybiła także godności sprawowanego urzędu. Gdyby zatem Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny uznał zasadność pierwszego zarzutu odwołania, należałoby zaskarżony wyrok uchylić i sprawę z rozszerzonym zarzutem przekazać do ponownego rozpoznania przez Sąd pierwszej instancji.

Przez uchybienie godności urzędu rozumie się zachowanie sędziego w służbie i poza służbą: nieetyczne, niemoralne, gorszące, które przynoszą ujmę stanowisku sędziego. Przykładowo za uchybienie godności urzędu uznano między innymi widoczny stan nietrzeźwości sędziego w miejscu publicznym (wyrok SN – SD z 13

stycznia 2003 r., SNO 52/02, OSNSD 2003, Nr 1, poz. 2), użycie w miejscu publicznym słów nieprzyzwoitych, nieudzielenie wbrew obowiązkowi funkcjonariuszowi policji wiadomości i dokumentów dotyczących własnej osoby (wyrok SN – SD z 24 czerwca 2003 r., SNO 34/03, OSNSD 2003, Nr 1, poz. 49), wykonywanie obowiązków służbowych w stanie nietrzeźwości (wyrok SD z 27 czerwca 1997 r., SD 19/97), złożenie nieprawdziwego oświadczenia o stanie majątkowym przez sędziego będącego uczestnikiem postępowania o podział majątku wspólnego (wyrok SN – SD z 20 maja 2004 r., SNO 16/04, OSNSD 2004, Nr 1, poz. 25).

W świetle powyższych rozważań, zdaniem składu Sądu Najwyższego – Sądu Dyscyplinarnego orzekającego w sprawie, incydentalna, wynikająca z nadmiernego pośpiechu oczywista i rażąca obraza przepisów prawa, której dopuściła się obwiniona sędzia Sądu Rejonowego nie stanowiła zachowania nieetycznego, czy gorszącego, a w konsekwencji uchybienia godności sprawowanego przez nią urzędu sędziego.

Nie zasługuje również na uwzględnienie drugi zarzut odwołania, błędnego ustalenia okoliczności faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, przez nietrafne przypisanie obwinionej przewinienia mniejszej wagi w rozumieniu art. 109 § 5 u.s.p. Wypadek mniejszej wagi obejmuje identyczny zespół znamion jak podstawowa postać czynu. Wyróżnia go to, co stanowi o jego „mniejszej wadze”. W orzecznictwie Sądu Najwyższego ukształtował się pogląd, że kryterium identyfikujące wypadek mniejszej wagi w zbiorze czynów wypełniających znamiona przestępstwa sprowadza się do całościowej oceny okoliczności charakteryzujących stronę przedmiotową i podmiotową (uchwały: z dnia 15 lipca 1971 r., VI KZP 42/70, OSNKW 1971, z. 11, poz. 163; z dnia 22 grudnia 1978 r., VII KZP 23/77, OSNKW 1979, z. 1-2, poz. 1; wyrok z dnia 9 października 1996 r. V KKN 79/96, OSNKW 1997, z. 3-4, poz. 27). W świetle koncepcji przedmiotowo – podmiotowej, w doktrynie za wypadek mniejszej wagi uznana jest postać przestępstwa uprzywilejowana ze względu na dominowanie okoliczności zmniejszających zawartość bezprawia, a w konsekwencji także stopień karygodności czynu (K. Buchała: glosa do wyroku SN z dnia 9 października 1996 r., VKKN 79/96, P. i P. 1997, z. 9, s. 111 i nast.; T. Hajduk: Wypadki przestępstw mniejszej wagi, Prok. i Pr. 2002, z. 5, s. 57 i nast.).

Wbrew wywodom odwołania, Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny słusznie uznał czyn obwinionej za przewinienie dyscyplinarne mniejszej wagi.

Sędzia Sądu Rejonowego nie kwestionowała faktu dopuszczenia się oczywistej i rażącej obrazy prawa, wyraziła skruchę i ubolewanie. W uzasadnieniu wyroku (VIII K 652/09 Sądu Rejonowego w A.) przyznała i wskazała błędy których się dopuściła, w konsekwencji uchylono ten wyrok w toku zwykłego postępowania odwoławczego i stosunkowo szybko wydano trafny wyrok w sprawie.

Przed popełnieniem przewinienia dyscyplinarnego obwiniona rzetelnie i sumiennie wywiązywała się z obowiązków sędziego. Za popełnione przewinienie sędzia Sądu Rejonowego poniosła konsekwencje w trybie art. 40 § 1 u.s.p.

Biorąc powyższe rozważania pod uwagę, a także znikomy stopień zawinienia, całkowity brak złej woli, Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny stwierdził, że poczynione ustalenia faktyczne uzasadniają uznanie przewinienia dyscyplinarnego obwinionej za przypadek mniejszej wagi.

W konsekwencji utrzymano zaskarżony wyrok w mocy.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono na podstawie art. 133 u.s.p.